

Učni načrt

Predmet

KONTRABAS

1. Opredelitev predmeta
2. Splošni cilji predmeta
3. Operativni cilji predmeta – dejavnosti
4. Operativni cilji predmeta – vsebine
5. Standardi znanja
6. Didaktična priporočila
7. Izvedbeni standardi in normativi

1. OPREDELITEV PREDMETA

Kontrabas je največji in po zvoku najnižji godalni inštrument v današnjem orkestru. Za razliko od drugih godal je kontrabas uglašen v kvartah. Razvil se je iz viole da gamba in v glavnem obdržal obliko trupa z ravnim dnom in širokim obodom. Znan je že od XVI. stoletja dalje, v instrumentalne zasedbe pa so ga uvrstili v XVII. stoletju. V XVIII. in XIX. stoletju so naredili kontrabas s šestimi strunami.

Kontrabas v današnjem času uporabljajo vse instrumentalne zasedbe, posebno mesto pa si je izboril v jazzu, in to kot ritmični inštrument največ kot tolkalo, saj ga izvajalec največkrat igra brez loka v piccicato tehniki. To tehniko so nekateri vrtuozi na kontrabasu razvili do popolnosti (Bill Johnson, O. Pettiford, Ch. Mingus).

2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

UČENCI:

- se oblikujejo v vsestranske osebnosti,
- razvijajo svoj odnos do glasbe in umetnosti,
- razvijajo potrebe po glasbenem izražanju,
- uporabljajo glasbo kot sredstvo komunikacije,
- razlikujejo in vrednotijo glasbo,
- razvijajo vztrajnost, disciplino, koncentracijo, spomin, posluh, motoriko, psihofizično kondicijo in pozitiven odnos do dela,
- pravilno in celovito zaznavajo notno besedilo in njegov prenos na kontrabas,
- razvijajo igranje brez notnega besedila – s posnemanjem in improvizacijo,
- se usposablajo za samostojno delo in nadaljnje glasbeno izobraževanje.

3. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - DEJAVNOSTI

	NIŽJA STOPNJA	VIŠJA STOPNJA
Učenci:		
igrajo na kontrabas;	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo kontrabas in razvijajo interes zanj, • ustvarjajo pogoje za sproščeno držo telesa ter leve in desne roke, • postavljajo levo in desno roko (nižje lege), • dajejo poudarek lokovni tehniki, • igrajo lestvice in trozvoke (v obsegu ene oktave), • igrajo preproste kratke skladbice, • postopno igrajo v srednjih in v višjih legah, • igrajo na internih in javnih nastopih v šoli in zunaj nje ter na tekmovanjih; 	<ul style="list-style-type: none"> • utrjujejo in izpolnjujejo znanja iz nižje stopnje z večjo zahtevnostjo, • igrajo na internih in javnih nastopih v šoli in zunaj nje ter na tekmovanjih, • začnejo igrati v palčevi poziciji, • spoznavajo in igrajo dvojemke, • postopno igrajo v višjih legah, • začnejo z vibratom;
solfedžirajo;	<ul style="list-style-type: none"> • pojejo in oblikujejo preproste ritmične vzorce po posluhu in simbolih, • pojejo intervale (kot pomoč pri menjavi leg), • štejejo dobe, • natančno upoštevajo trajanje tonov; 	<ul style="list-style-type: none"> • pojejo intervale (kot pomoč pri menjavi leg), • štejejo dobe, • natančno upoštevajo trajanje tonov;
oblikujejo zvok;	<ul style="list-style-type: none"> • povezujejo tehniko z muzikalnostjo, • spoznavajo in obvladujejo dinamiko (p, mf, f), ob čemer je zelo važna tehnika desne roke, in agogiko (ritardando, accelerando, crescendo, decrescendo ...), • ob pomoči desne roke oblikujejo ton; 	<ul style="list-style-type: none"> • obvladujejo dinamične kontraste (p, mf, f), • dajejo poudarek oblikovanju tona, • uporabljajo crescendo, decrescendo, ritardando in accelerando, • igrajo na višji tehnični in muzikalni ravni;
skupinsko muzicirajo;	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo z učiteljem in se z lažjimi skladbami v skupini kontrabasov navajajo na skupinsko igro, • igrajo ob spremljavi klavirja, • igrajo v različnih komornih skupinah; 	<ul style="list-style-type: none"> • igrajo z učiteljem, • igrajo ob spremljavi klavirja, • igrajo v različnih komornih skupinah in v orkestru;
ustvarjajo glasbo in uporabljajo učno tehnologijo;	<ul style="list-style-type: none"> • poslušajo posnetke svojega igranja in igranja drugih; 	<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo sodobne učne pripomočke;
spoznavajo, ocenjujejo in vrednotijo glasbo.	<ul style="list-style-type: none"> • učijo se igranja in branja v basovskem ključu, • razumejo in igrajo notna trajanja (celinka, polovinka, četrtnina, osminka, šestnajstina in istoimenske pavze) v dvo-, tri- in štiričetrtninskem taktovskem načinu v različnih hitrostih, • razumejo in igrajo zahtevnejše notne zapise, • ob igranju skladb različnih obdobij spoznavajo zgodovinski razvoj glasbe, • razlikujejo značaje skladb (veselo, otožno, poskočno, šaljivo), • razlikujejo natančno od nenatančnega igranja, • ocenjujejo lastne izvedbe (nastopi) in razvijajo kritičen odnos do svojega igranja, • poslušajo nastope drugih in se primerjajo, • razvijajo pozitiven tekmovalni duh. 	<ul style="list-style-type: none"> • razumejo in igrajo zahtevnejše notne zapise, • ob igranju skladb različnih obdobij spoznavajo zgodovinski razvoj glasbe in kontrabasa, • čustveno, razumsko in izkustveno ocenjujejo in vrednotijo izvajano glasbo, • oblikujejo merila vrednotenja glasbe ob primerjavi lastnih izvedb z drugimi (nastopi drugih učencev, koncerti, plošče ...).
Dodatni pouk	Intenzivnejše razvijanje tehničnih in muzikalnih prvin do stopnje celovitega uresničevanja ciljev in brezhibnega obvladovanja vsebin, določenih za posamezni razred oziroma stopnjo izobraževanja.	

4. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - VSEBINE

1. razred

TEHNIKA:

- Sproščena drža kontrabasa,
- postavitve leve roke,
- postavitve v nižjih legah,
- polovična lega, 1-lega, odpiranje lege navzdol in navzgor, prstne vaje, dviganje prstov, artikulacija, intonacija (celton, polton) in ritem,
- razvijanje muzikalnih prvin, postavitve desne roke, drža loka, vaje z lokom, razdelitev loka, prehodi čez strune,
- študij osnovnih potez: detache, legato in kombinacije teh načinov,
- igranje lestvic in trozvokov z različnimi lokovimi vajami, primernimi učenčevemu znanju.

TEHNIČNE VAJE:

- O. Ševčík: 2. šola lokove tehnike,
- L. Streicher: Lestvice in akordi.

ŠOLE – METODE:

- I. Bille: Šola za kontrabas,
- F. Simandl: Šola za kontrabas,
- L. Streicher: My way of playing 1. in 2. del.

SKLADBE – 1/2. IN 1. LEGA:

- R. Schumann: Pesmica,
- G. Lully: Melodija,
- J. Prosenik: Allegro,
- A. Emery: Bass is best.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Durova in molova lestvica čez eno oktavo in trozvok,
- dve etudi (ena spevna in ena tehnična),
- ena skladbica (na pamet).

2. razred

TEHNIKA:

- Sproščena drža kontrabasa,
- postavitve leve roke,
- postavitve v nižjih legah, polovična lega, 1-lega, odpiranje lege navzdol in navzgor, začetek 2. in 3. lege, prehodi in povezave palčeve pozicije, prstne vaje, dviganje prstov, artikulacija,
- priprava za dvojemke in vibrato,
- intonacija (celton, polton) in ritem,
- razvijanje muzikalnih prvin, postavitve desne roke, drža loka, vaje z lokom, razdelitev loka, prehodi čez strune,
- študij osnovnih potez: detache, legato in kombinacije teh načinov,
- igranje lestvic in trozvokov z različnimi lokovimi vajami.

TEHNIČNE VAJE:

- O. Ševčík: Opus 2, Šola lokove tehnike,
- L. Streicher: Lestvice in akordi.

ŠOLE – METODE:

- I. Bille: Šola za kontrabas,
- F. Simandl: Šola za kontrabas,
- L. Streicher: My way of playing 2. del.

SKLADBE – 1/2., 1., 2., 3. IN 4. LEGA:

- W. A. Mozart: Allegretto,
- C. M. von Weber: Vivace,
- A. Corelli: Gavota,
- narodna: grška pesem.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Durova in molova lestvica čez eno oktavo,
- trozvok,
- dve etudi (ena spevna in ena tehnična),
- ena skladbica.

Učenec izvaja vse izpitne vsebine na pamet.

3. razred

TEHNIKA:

- Sproščena drža kontrabasa,
- postavitve leve roke,
- postavitve v nižjih legah,
- odpiranje leg navzdol in navzgor, začetek 5,6 in 7 lege,
- prehodi in povezave leg,
- prstne vaje, dviganje prstov, artikulacija, intonacija (celton, polton) in ritem,
- razvijanje muzikalnih prvin,
- postavitve desne roke, drža loka, vaje z lokom, razdelitev loka, prehodi čez strune,
- študij osnovnih potez: detache, legato, staccato in kombinacije teh načinov,
- igranje lestvic in trozvokov z različnimi lokovimi vajami.

TEHNIČNE VAJE:

- O. Ševčík: Op. 2, Šola lokove tehnike,
- L. Streicher: Lestvice in akordi.

LESTVICE IN AKORDI:

- Durove in molove lestvice čez eno oktavo s trozvoki.

ŠOLE – METODE:

- I. Bille: Šola za kontrabas,
- F. Simandl: Šola za kontrabas,
- L. Streicher: My way of playing 2.del.

SKLADBE:

- S. Gardoni: Smail Suite in Classical Style,
- A. O. Andersen: Sonatina,
- J. S. Bach: Bourre,
- J. S. Bach: Gavota,
- J. S. Bach: Menuet,
- W. A. Mozart: Majska pesem,
- L. Schitte: Etuda,
- C. Saint-Saens: Slonov ples.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Durova in molova lestvica četrte dve oktavi s trozvoki,
  - dve etudi (ena spevna in ena tehnična).
- Priporočamo igranje vseh izpitnih vsebin na pamet.

4. razred

TEHNIKA:

- Sproščena drža kontrabasa,
- postavitve leve roke,
- postavitve v nižjih legah,
- prehodi in povezave leg do palčeve pozicije,
- prstne vaje, dviganje prstov, artikulacija,
- priprava za vibrato, intonacija (celton, polton) in ritem,
- razvijanje muzikalnih prvin,
- postavitve desne roke, drža loka, vaje z lokom, razdelitev loka, prehodi čez strune,
- študij osnovnih potez: detache, legato, staccato in kombinacije teh načinov,
- igranje lestvic in trozvokov z različnimi lokovimi vajami.

TEHNIČNE VAJE:

- O. Ševčík: Op. 2, Šola lokove tehnike,
- L. Streicher: Lestvice in akordi,
- F. Petracci: Technica superiore.

LESTVICE IN AKORDI:

- Durove in molove lestvice čez dve oktavi s trozvoki (po izbiri).
- Šole – metode: I. Bille: Šola za kontrabas,
- F. Simandl: Šola za kontrabas,
- L. Streicher: Šola za kontrabas 2. del.

SKLADBE:

• S. Gardoni: Smail Suite in Classical Style,	• W. A. Mozart: Majska pesem,
• A. O. Andersen: Sonatina,	• L. Schitte: Etuda,
• J. S. Bach: Bourre,	• C. Saint-Saens: Slonov ples,
• J. S. Bach: Gavota,	• M. Dare: Menuet
• J. S. Bach: Menuet,	

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Durova in molova lestvica četr dve oktavi s trozvoki,
- dve etudi (ena spevna in ena tehnična),
- daljša skladba.

Priporočamo igranje vseh izpitnih vsebin na pamet.

NAPREDOVANJE

Za prehod na višjo stopnjo izobraževanja mora učenec na izpitu pokazati dobro obvladovanje vseh tehničnih in muzikalnih sestavin igre in pridobiti pozitivno mnenje izpitne komisije.

5. razred

TEHNIČNE VAJE:

- O. Ševčík: Op. 2, Šola lokove tehnike,
- L. Streicher: Lestvice in akordi,
- F. Petracci: Technica superiore.

LESTVICE IN AKORDI:

- Durove in molove lestvice čez dve oktavi.

ŠOLE – METODE:

- I. Bille: Šola za kontrabas,
- F. Simandl: Šola za kontrabas,
- L. Streicher: Šola za kontrabas 2. del.

ETUDE:

- J. Kurent: 1. zvezek,
- F. Simandl: 30 etud,
- I. Bille: 21 malih etud,
- F. Slama: 66 etud,
- J. Kment: Etude,
- S. Lee: 18 etud,
- Hrabe: Etude 1.del.

SKLADBE:

- J. S. Bach: Arija,
- Bozza: Preludij in allegro,
- Bozza: Allegro in finale,
- Poradowski: Romanca,
- A. Vivaldi: Sonata,
- Rakov: Hrestomatija I, II in zbornik klasičnih sonat I, II,
- Zbornik klasičnih sonat – B.Marcello, De Fesch, Galliard,
- J. Novosel: Romanca.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Durova in molova lestvica čez dve oktavi s trozvoki,
- dve etudi (ena spevna in ena tehnična),
- sonata ali daljša skladba.

Priporočamo igranje vseh izpitnih vsebin na pamet.

6. razred

TEHNIČNE VAJE:

- O. Ševčik: Op. 2, Šola lokove tehnike,
- L. Streicher: Lestvice in akordi,
- F. Petracci: Technica superiore.

LESTVICE IN AKORDI:

- Durove in molove lestvice s trozvoki čez dve oktavi.

ŠOLE – METODE:

- I. Bille: Šola za kontrabas V, VI,
- F. Simandl: Palčeva pozicija,
- F. Petracci: Tehnika superiore 2. del,
- L. Streicher: Šola za kontrabas 3. del.

ETUDE:

- I Bille: 18 etud,
- Storch-Hrabe: 1. del,
- Hrabe: 86 etud 1. del,
- F. Simandl: 30 etud,
- Hause: 84 etud,
- Slama: 66 etud,
- Lee: 18 etud,
- Sturm: 110 etud.

SKLADBE:

- B. Marcello: Sonate,
- Lovovski: 3 skladbe po Corelliju,
- R. Swabe: Elegija,
- Jaksch: Elegija,
- J. S. Bach: Arija,
- Bozza: Preludij in allegro,
- Bozza: Allegro in finale,
- A. Vivaldi: Sonata,
- Rakov: Hrestomatija I, II in zbornik klasičnih sonat I, II.

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- Durova in molova lestvica čez dve oktavi s trozvoki,
  - sonata ali daljša skladba,
  - dve etudi.
- Priporočamo igranje vseh izpitnih vsebin na pamet.

5. STANDARDI ZNANJA

1., 2., 3. in 4.razred

Po končani nižji stopnji šolanja so učenci sposobni samostojno nastopati in ob spremljavi izvajati skladbe (glej navedbe v predlaganih vsebinah) tako po notnem zapisu kot tudi na pamet. Pridobili so si osnovno tehnično znanje ter ritmično in tonsko urejenost, tako da so sposobni igrati solistično in v manjših komornih zasedbah.

5. in 6. razred

Po končani višji stopnji šolanja so učenci usposobljeni samostojno pripravljati lastne programe in s spremljavo ali v komorni zasedbi izvajati zahtevnejšo literaturo. So ritmično urejeni in obvladujejo intonančno prilagajanje skupini. Obvladujejo vse dinamične in agogične kakor tudi artikulacijske zahteve. Lahko se vključujejo v ljubiteljske komorne sestave ali orkester.

6. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Osnovna naloga, ki jo morajo učitelji izpolniti ob učnem načrtu, je razviti pri učencih ljubezen do glasbe in ustvariti v njih željo po muziciranju. Zaradi individualnega načina poučevanja naj učni načrt s sistematično razvrščenim gradivom ne bo toga učiteljeva obveznost, temveč orientacija in pomoč pri vzgoji bodočih glasbenikov. Priporočljivo je, da učenci usvojeno znanje čim večkrat pokažejo na internih in javnih nastopih.

7. IZVEDBENI STANDARDI IN NORMATIVI

Materialni pogoji

Primerno velika, akustično in zvočno izolirana učilnica, standardna oprema za individualni pouk, kontrabas, klavir ali pianino, stensko ogledalo, strokovno gradivo, strokovna literatura.

Pogoji za vpis

Primerna starost in glasbene ter fizične dispozicije za igranje kontrabasa, ki jih kandidat dokaže na sprejemnem preizkusu.

Preverjanje in ocenjevanje

Znanje preverjamo in ocenjujemo pri pouku, na internih in javnih nastopih ter ob koncu šolskega leta pri izpitih. Ocene oblikujemo v skladu s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja in napredovanju učencev v glasbenih šolah.